

ESCENA ▶ ÒBIT

Mor Ricard Salvat, figura clau del teatre català

▶ Gran renovador de l'escena, va ser també un il·lustre marginat

▶ El seu últim gran èxit va ser la versió de 'Mirall trencat', de Mercè Rodoreda

IMMA FERNÁNDEZ
BARCELONA

El gran amor al teatre el va mantenir a peu d'escena fins al final, «malgrat totes les dificultats» viscudes en «un país en què el risc es paga molt car». Ho deia Ricard Salvat, figura clau i polifacètica del teatre català, que va morir ahir a Barcelona als 74 anys després de patir un vessament cerebral. La capella ardent quedarà oberta avui, a les 15.30 hores, al tanatori de les Corts, on demà se celebrarà el funeral.

Director, dramaturg, assagista, historiador i catedràtic de la Universitat de Barcelona, Salvat va dirigir i va produir més de 350 espectacles al llarg d'una trajectòria de mig segle marcada, primer, per la condició de pioner de la modernitat escènica del nostre país i també per anys d'oblit i d'acords i desacords amb les administracions i part de la professió.

Nascut a Tortosa (Tarragona), Ricard Salvat i Ferré va començar ja de nen a inventar-se històries amb el teatre de cartró de Seix Barral. Format a Alemanya, el 1953 va crear l'Agrupació de Teatre Experimental; tres anys més tard, el Teatre Viu i el 1960, amb Maria Aurèlia Capmany, l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, de la qual va sorgir la Companyia Adrià Gual, que va dirigir fins al 1985. Va ser en el marc d'aquell centre, màxim exponent

de l'escena catalana, on va introduir els llavors desconeguts Bertolt Brecht i Piscator, i va difondre així mateix l'obra de Salvador Espriu. Després, va passar per la direcció del Teatre Nacional de Barcelona (1971-1972) i del Festival de Teatre de Sitges (1977-1986).

Liberal i rebel, va patir que les institucions del país l'ignoresin, cosa que el va portar a intensificar, durant les dècades dels 80 i 90, la seva feina en escenaris fora del país (Alemanya, Hongria, Egipte, l'Argentina, Itàlia, Portugal...), i així es va convertir en un dels directores catalans més internacionals.

El 1998 va estrenar *A la jungla de les ciutats*, de Brecht, per la qual va rebre el Premi Nacional de Cultura de Teatre de la Generalitat, i el 2002 va escenificar la cinquena versió de *Ronda de mort a Sinera*, d'Espriu. L'any passat va portar a escena amb gran èxit *Un dia. Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda, protagonitzat per Rosa Novell.

A més, des de la seva càtedra d'Història d'Arts Escèniques i com a responsable de l'Associació d'Investigació i Experimentació Teatral (AIET), va impulsar la investigació i va escriure assajos i obres com *El teatre contemporani*, *El teatro de los setenta*, *Historia del Teatro Moderno* i *Quan el temps es fa espai*. Entre els seus títols com a dramaturg figuren *Mort d'home*, *Nord enllà*, *Alli on neixis tant se val*, *Castelao i la sua època* (censurada a Portugal) i *Salvat-Papasseit i la seva època*. També va impulsar, a la seva ciutat natal, *Entre cultures*, un festival de mestissatge cultural i va crear la revista *Assaig de teatre*.

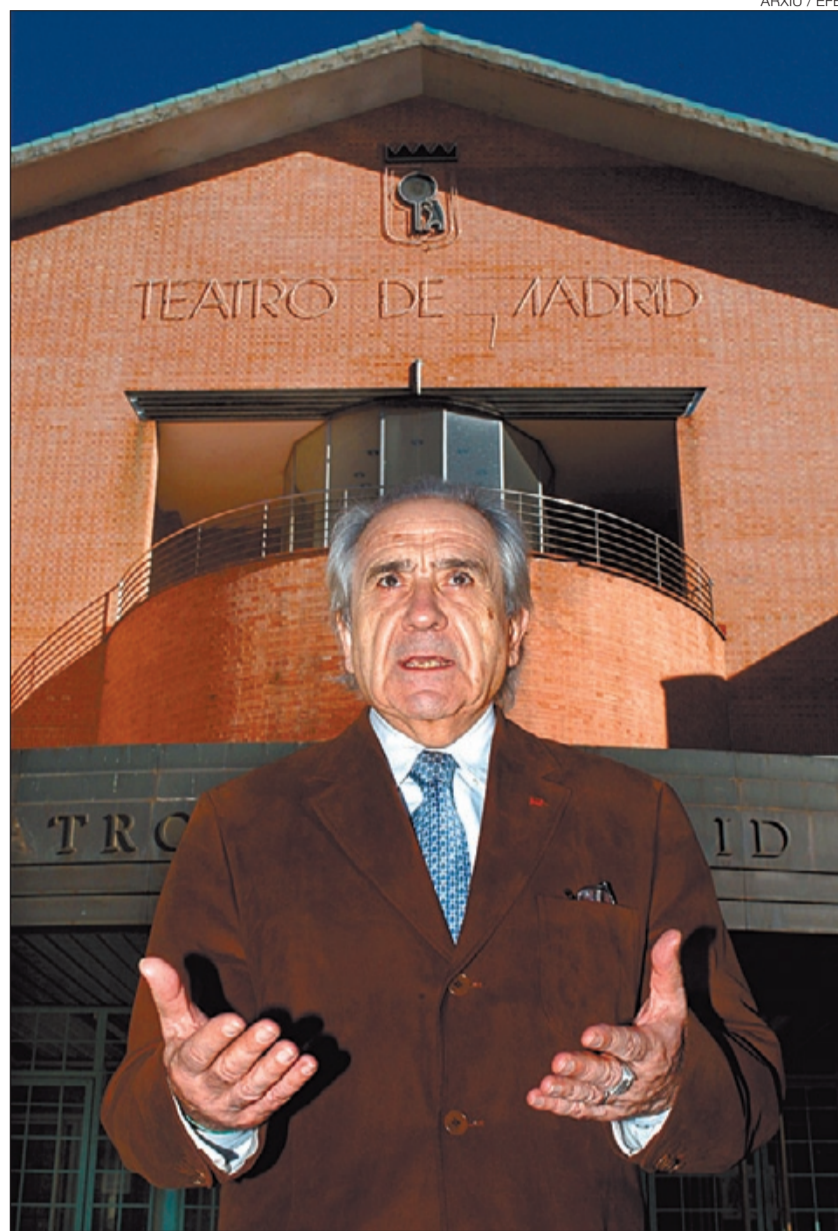
«UNA AUTORITAT» // La professió teatral va enaltir ahir la figura de Salvat com el «pare de la nova escena catalana», en paraules de l'actor Enric Majó, que va treballar a les seves ordres a *Mirall trencat*. «Era una autoritat en el món del teatre i desgraci-

RECONeixEMENT

UNA EXPOSICIÓ DE DESGREUGE

▶ L'any 2003, l'Ajuntament de Barcelona li va organitzar una exposició retrospectiva d'homenatge amb què intentava «solucionar» alguns «errors de desmemòria» cap a la seva persona, segons les paraules del llavors conseller de Cultura, Ferran Mascarell. La mostra *Ricard Salvat i la seva època*, que es va exhibir al Palau de la Virreina, rendia així un homenatge als 50 anys de carrera d'un polifacètic home de teatre, amb un treball que és de referència obligada en l'escena catalana. Entre altres facetes desconegudes de Salvat, la mostra recordava la seva feina al Consell Mundial de la Pau, on va conèixer els escriptors Pablo Neruda, Jean-Paul Sartre i Rafael Alberti.

▶ Va ser premi Joanot Martorell de novel·la el 1959 i Creu de Sant Jordi el 1996. El 2003 va rebre la Medalla d'Or al Mèrit Artístic de l'Ajuntament de Barcelona i, a més del Premi Nacional de Teatre (1999), li van ser concedits el premi Arlequí (2008) i el Butaca d'Honor (2008).

▶▶ Ricard Salvat, a Madrid, l'any 2003.

adament a Catalunya no se'n tenia consciència. Fa un any vam anar a Tunísia per presentar *Cruzando un puente* i li demanaven conferències a totes hores», va subratllar.

«Va ser un gran revulsiu del teatre de la postguerra. El va fer canviar i evolucionar», va afegir Novell, que

va recordar els assajos, l'estiu passat, del seu últim gran muntatge. «Salvat ens escoltava i mirava molt; ens deixava fer als actors perquè el sorprenguéssim», va dir l'actriu, que va destacar del director la capacitat de reconèixer sense rancor «quan s'equivocava o quan era injust». ≡

interferències

Una veu singular

CÉSAR
López Rosell

Un home de teatre complet. Dramaturg, assagista, director, professor de la UB i impulsor d'iniciatives que han marcat l'escena catalana. Un savi, un agitador a contracorrent de les polítiques culturals establertes. Un creador compromès amb el seu temps, i, sobretot, amb el seu sentit de l'ètica. Un personatge no sempre reconegut aquí, i molts cops contestat, però considerat un mestre fora.

Ricard Salvat era tot això i algunes coses més. Entre elles un somiador que semblava enfadat amb el món i tampoc li faltaven motius –el Teatre Nacional de Catalunya i el Centre Dra-

màtic no van comptar mai amb ell–, però ell en tenia prou refugiant-se en la seva intel·ligència crítica per seguir amb la seva quixotesca batalla.

Va ser l'impulsor de l'Adrià Gual amb Maria Aurèlia Capmany i del Festival de Sitges. Va introduir Brecht a Espanya –després de l'etapa a Alemanya– i va ser una figura clau de la renovació escènica. Brossa, Albertí, Lorca, Valle Inclán, Guimerà, Sagarra i, sobretot, Espriu –recordeu la recent versió de *Ronda de mort a Sinera* al Lliure– van cobrar una nova dimensió amb ell.

Un dia. Mirall trencat de Rodoreda va ser el seu últim èxit i la constatació de tot el que li quedava per dir. La seva va ser una veu singular i irrepetible a la qual no s'ha fet justícia.

ÀNGEL LLÀCER PEP MUNNÉ ÀNGEL PAVLOVSKY

Boeing Boeing

MIREIA PORTAS CRISTINA SOLÀ MARTA BAYARRI

DE MARC CAMOLETTI

DIRECCIÓ/TRADUCCIÓ ALEXANDER HEROLD

ADAPTACIÓ JOAN GALLART

GANADORA DE TONY 2008

¡¡HOY ESTRENO!!

“ENORME PLACER CÓMICO”
EVENING STANDARD

“ABRÓCHENSE LOS CINTURONES PARA EL VUELO MÁS DIVERTIDO DE SUS VIDAS”
MAIL ON SUNDAY

“ESPECTÁCULO ABSOLUTAMENTE DESVERGONZADO. BRILLANTEMENTE DIVERTIDO”
INDEPENDENT ON SUNDAY

“IMPOSIBLE PARAR DE REIR”
DAILY TELEGRAPH

una producció de

Coliseum

www.fiaz.com Grup Mediapro

ALEXANDRA SE2 TR3S el Periódico

ENTRADA 10€